

j) Lege provinziála di 3 de dezèmbër dl 2018, n. 22 ¹⁾ Democrazia direta, partezipaziun y formaziun politica

1)Publicada tl suplement n. 4 dl Boletin Ofizial di 6 de dezèmbër dl 2018, n. 49.

CAPITUL I FINS Y DEFINIZIUNS

Art. 1 (Fins)

(1) La democrazia direta y chëra partezipativa é, adòm cun la democrazia rapresentativa, l'espresciun dl'orenté dla zitadinanza y vègn reconesciüdes sciöche pert dla vita democratica dl Südtirol. Chësta lege mirëia a amplié, renforzé y fá a na moda che an ti röies pomez ales poscibilités y ales formes d'espresciun dles dezijiuns democratiches.

Art. 2 (Definziuns)

(1) Referendum consultif: le referendum consultif pó gní damané sön postes legislatives de competenza dl Consèi o dla Junta provinziála. Ala lita pó pert dotes les porsones che á cumplí sèdesc agn cina le de dla lita. Le resultat dla lita n'é nia liënt.

(2) Referendum abrogatif - scomenciadia popolará: le referendum abrogatif ti dá la poscibilité ales zitadines y ai zitadins da abroghé na lege varènta. Le resultat dl referendum é liënt por les istituziuns politiches.

(3) Referendum propositif - scomenciadia popolará: le referendum propositif ti dá la poscibilité ales zitadines y ai zitadins da lité na lege che ères instèsses/èi instèsc á lauré fora. Le resultat dl referendum é liënt por les istituziuns politiches.

(4) Referendum confermatif: cun n referendum confermatif tol les zitadines y i zitadins na dezijiun sce na lege aprovada dal Consèi provinziál dess o manco jí en forza. Al é stlüt fora les leges aprovades cun la maioranza di dui terzi. La lege provinziála di 17 de messé dl 2002, n. 10, ne vègn nia aplicada al referendum confermatif.

(5) Scomenciadia popolará: les zitadines y i zitadins elaborëia n dessègn de lege che ares/ai ti presentëia al Consèi provinziál. Chèsc mës le ejaminé. Al pó l'aprové sciöche al é o cun mudaziuns, le sciuré zoruch o nen lauré fora n nü. Al ne pó nia gní fat n referendum.

(6) Le Consèi dles zitadines y di zitadins é n prozes de partezipaziun gestí da na moderadèssa/n moderadú tratan chël che les porsones che tol pert baia de chestiuns che reverda le bëgn de duc sön le svilup dl teritore y dla sozieté. Le Consèi dles zitadines y di zitadins ti conzed ales porsones da tó pert cun na metoda adatada ales dezijiuns de relevanza por la sozieté. L'obietif é chël da trá ite les zitadines y i zitadins tl prozes dezijional politich.

(7) L'Ofize por la partezipaziun y la formaziun politica vègn metü sò pro le Consèi provinziál y á le compit da renforzé la formaziun politica dla popolaziun, acompagné y sostigní i prozesc partezipatifs y referendars, y garantí n'informaziun ecuilibrada sön l'oget dl referendum.

CAPITUL II REFERENDUM: REQUISIC D'AZES Y DESFIRAMÈNT

Art. 3 (Domanda de referendum)

(1) La domanda de referendum é metüda adòm dal test de na proposta de lege scrit por talian y/o todèsch partí ite te articui, da na relaziun d'acompagnamènt por stlari i fins y le contignü y, sce al é odü danfora spèises nöies o de majeres spèises a ciaria dl bilanz dla Provinzia, dal'indicaziun dla groaria finanziaria che alda lapró y dla manira da curí chisc cosc.

(2) La domanda ti mëss gní presentada al Ofize de presidënza dl Consèi provinzial da almanco trèi promoturies/promoturs scric ite tles listes litalas de n Comun dla provinzia che á le dêrt da lité pro la lita dl Consèi provinzial. Pro la proposta mëssel gní metü les plates por la racoiüda dles sotescriziuns por la vidimaziun da pert dla secretera generala/dl secreter general dl Consèi provinzial o de na porsona che ara/al á deleghé.

(3) Les plates por la racoiüda dles sotescriziuns mëss contigní le test dla proposta de lege y ester numerades progressivamënter.

Art. 4 (Limic sön i contignüs)

(1) I referendums n'è nia amissibli sce ai reverda les leges tributares y de bilanz, la regolamentaziun di paiamënc che ti speta al personal y ai organs dla Provinzia, sciöche ince i argomënc y les normes che garantësc i dêrc di grups linguistics, dles mendranzes etniches y soziales.

(2) La maioranza dles componëntes/di componënc dl Consèi provinzial che fej pert de n grup linguistich pó detlaré, te na forma motivada, che la proposta de lege por le referendum o na proposta scëmpla reverda l'avalianza y la sconanza di grups linguistics o vëgn conscidrada sensibla sot le profil etnich-cultural ("sensibilité por n grup linguistich").

(3) Te chësc caje fej fora la comisciun competënta por le desfiramënt di referendums ("Comisciun di vicars") aladô dl articul 6 sce la detlaziun é amissibla y motivëia süa dezijiun. Por che le resultat veles vál debojëgn dlungia la maioranza scëmpla dles porsones che lita, ince dla maioranza ti Comuns olache le grup linguistich, che á porté dant la chestiun dla "sensibilité", rapresentëia la maioranza dla popolaziun.

Art. 5 (Formulaziun dla domanda)

(1) La formulaziun dla domanda mëss gní formulada por talian y todësch; dlungia la data, le numer, le titul y le test dla lege o dla pert a chëra che la domanda se referësc, mëssel gní dé dant na formulaziun cörta che sides tlera y inecuivocbla.

(2) La Comisciun di vicars controlëia che la formulaziun cörta dla domanda vais a öna cun le test intier. La formulaziun cörta n'á nia n status iuridich y ne pó nia ester oget de contestaziun.

Art. 6 (Comisciun por i prozedimënc di referendums)

(1) TI tëm de chinesc de da canche al é gnü dé jö la domanda de referendum vëgnel metü sö la Comisciun por i prozedimënc di referendums (Comisciun di vicars), che deliberëia sön l'amissibilité de referendums, ejaminëia ciamó n iade les usc contestades y proclamëia le resultat. La comisciun é metüda adöm da:

- a) na magistrata/n magistrat dl Tribunal de Balsan;
- b) na magistrata/n magistrat dla seziun regionala de control dla Curt di cunc;
- c) na magistrata/n magistrat dl Tribunal aministratif regional - seziun autonoma por la provinzia de Balsan.

(2) Les componëntes/I componënc dla Comisciun di vicars vëgn nominá dala Junta provinziala a öna cun les presidëntes/i presidënc dl Tribunal de Balsan, dla seziun de control regionala dla Curt di cunc y dla seziun autonoma dl Tribunal aministratif regional; les direturies/i diretturs dla Repartiziun provinziala Sorvisc zentrali tira ala niza danter les trèi propostes, fates dales presidëntes/dai presidënc de tribunal nominá dessura, na componënta/n componënt y na componënta suplënta/n componënt suplënt por vigni forum. La Comisciun romagn tl'inciaria tan dí che al döra la legislatöra.

(3) Les funziuns de secreteria/secreter dla Comisciun di vicars vëgn eserzitades dala direturia/dal direttur dla Repartiziun provinziala Sorvisc zentrali o da na porsona che ara/al á deleghé.

(4) La Comisciun di vicars lita danter sües componëntes/sü componënc na presidënta/n presidënt che chërda ite les sentades y é a ce dles sentades, y na vizepresidënta/n vizepresidënt. La Comisciun tol na dezijiun cun la maioranza en presënza de dötes les componëntes/düc i componënc.

(5) Ales componëntes/Ai componënc dla Comisciun di vicars ti spetel i compënc preodüs dala lege provinziala di 19 de merz dl 1991, n. 6, y mudaziuns suandëntes, por les comisciuns de relevanza esterna.

Art. 7 (Control d'amissibilité)

(1) Te 30 dis dala data de presentaziun dla domanda de referendum tol la Comisciun di vicars na dezijiun sön süa amissibilité; ara tol esplizitamënter posiziun y dá dant les motivaziuns sön la competënza provinziuala sön la materia oget dl referendum, sön la conformité dla domanda ales desposiziuns dla Costituziun, dl Statut spezial y ales limitaziuns che resultëia dal ordinamënt iuridich comunitar y dai dovëis internazionai, sciöche ince sön i recuisic y i limic preodüs da chësta lege. Adöm ala domanda de referendum pó les proponëntes/i proponënc damané n'aldiziun dla Comisciun di vicars por prezisé en cört sües argomentaziuns iuridiches sön la chestiun dl'amissibilité. L'aldiziun n'è nia publica.

(2) La Repartiziun provinziuala Sorvisc zentrali ti lascia alsavëi ales porsones che fej la proposta les rerves eventuales dla Comisciun di vicars tl cheder dl control aladô dl coma 1. Te 10 dis pó les proponëntes/i proponënc integré o formulé danü la domanda de referendum; dedô mëss la Comisciun di vicars tó na dezijiun sön l'amissibilité. Sce le referendum vëgn detlaré amissibl, pón cöie adöm les sotescriziuns.

(3) La Repartiziun provinziuala Sorvisc zentrali ti lascia alsavëi ales proponëntes/ai proponënc la dezijiun sön l'amissibilité dl referendum. Sce le referendum vëgn detlaré amissibl, vëgnel lascé alsavëi che les plates por la racoiüda dles sotescriziuns mëss gní dades jö por la vidimaziun.

(4) Te dui dis da laur dala dezijiun dla Comisciun di vicars ti ortia la Repartiziun provinziuala Sorvisc zentrali les plates vidimades digitales ales proponëntes/ai proponënc y ai Comuns.

Art. 8 (Racoiüda y presentaziun dles sotescriziuns)

(1) Düc i stromënc de democrazia direta aladô dl articul 2, comesc da 1 a 4 ("referendum"), pó gní metüs a jí cun 13.000 sotescriziuns de porsones scrites ite tles listes litalas de n Comun dla provinzia de Balsan che á le dërt da lité pro la lita dl Consëi provinzial. La litadëssa/Le litadú sotescri le test proponü cun la detlaraziun che al ti é gnü mostré la proposta de lege; dlungia süa sotescriziun ajuntera/ajuntel so inom y cognom, le post y la data de nasciüda y le Comun olache ara/al é scrita/scrit ite tles listes litalas. La racoiüda dles sotescriziuns mëss gní fata te sis mëisc dala racoiüda dla dezijiun d'amisciun dl referendum y dla vidimaziun di formulars.

(2) La sotescriziun dla litadëssa/dl litadú vëgn autenticada:

- a) da na notara/n notar, dala vicara/dal vicar de pesc, dal personal dependënt dles canzelaries dla Curt d'Apel y dl Tribunal, sciöche ince dales secreteries/dai secreters dla Procura dla Republica;
- b) dala presidënta/dal presidënt dla Provinzia, dala presidënta/dal presidënt dl Consëi provinzial, dales assessuries provinziuales/dai assessurs provinziai, dales aconsiadësses provinziuales/dai aconsiadus provinziai che ti lascia alsavëi süa desponibilité ala presidënta/al presidënt dla Provinzia;
- c) dal'ombolta/dal ombolt, dala presidënta/dal presidënt o dala vizepresidënta/dal vizepresidënt dl consëi de quartier, dales assessuries comunales/dai assessurs comunai, dala presidënta/dal presidënt dl Consëi comunal, dales aconsiadësses comunales/dai aconsiadus comunai che á lascé alsavëi süa desponibilité al'ombolta/al ombolt, dala secreteria/dal secreter de comun; les porsones nominades dessura pó autentiché les sotescriziuns ma tl Comun olache la litadëssa/le litadú é scrita/scrit ite;
- d) dala presidënta/dal presidënt o dala secreteria generala/dal secreter general dla comunité comprensoriala dla zircoscriziun de chëra che ara/al fej pert le Comun olache al é scrit ite la litadëssa/le litadú tles listes;
- e) dales funziunares/dai funziunars inciariá dala presidënta/dal presidënt dla Provinzia, dal'ombolta/dal ombolt y dala presidënta/dal presidënt dla comunité comprensoriala.

(3) L'autenticaziun pó tó ite dötes les firmes che é sön na plata don dant le numer dles sotescriziuns che é sön la plata.

(4) I Comuns y les comunités comprensoriales mëss tigní a desposiziun les plates por les sotescriziuns te düc i ofizi y sorvisc y pro les portines cun funziunares/funziunars. Les funziunares/I funziunars vëgn inciariá dal'ombolta/dal ombolt o dala presidënta/dal presidënt dla comunité comprensoriala da autentiché les sotescriziuns.

(5) Canche al é gnü arjunt le numer minimal de sotescriziuns che vá debojëgn, dá jö les promoturies/i promoturs les plates pro la Repartiziun provinziuala Sorvisc zentrali.

Art. 9 (Ejaminaziun por podëi jí inant)

(1) La Repartiziun provinziala Sorvisc zentrali controlëia te 10 dis da laur dala surandada dles sotescriziuns sce:

- a) les sotescriziuns coiüdes adöm é regolares y cumpëda lapró ince les sotescriziuns dles promoturies/di promoturs;
- b) la lege o les desposiziuns de lege oget dl referendum é gnüdes abrogades o mudades intratan.

(2) Sce al n'é nia gnü arjunt le numer minimal de sotescriziuns varëntes che vá debojëgn, o sce la lege o les desposiziuns de lege singules da sotmëte a referendum é intratan gnüdes abrogades o mudades dassënn, detlarëia la Comisciun di vicars che le referendum ne pó nia gní tigní.

(3) Sce la lege o les desposiziuns de lege da sotmëte a referendum é intratan gnüdes en pert abrogades o mudades n püch, vëgnel sotmetü a referendum chës desposiziuns che é romagnüdes en forza o é ma gnüdes mudades püch. Te chësc caje adatëia la Comisciun la formulaziun dla domanda o la formulëia danü a öna cun les promoturies y i promoturs.

(4) Al referendum confermatif ti vëgnel apliché les modalités preodüdes dal articul 12.

(5) N iade stlüt jö le control ti ortia la Comisciun di vicars i ac al Ofize de presidënza dl Consëi provincial o ala presidënta/al presidënt dla Provinzia.

(6) L'Ofize por la formaziun politica y la partezipaziun pita assistënza y consulënza iuridica da scrí la formulaziun dla domanda y tratan i laurs de preparaziun, aladô dl articul 25.

Art. 10 (Indiziun dl referendum y termins)

(1) Do che an á ciafé la comunicaziun che al é gnü tut la dezijiun che an pó jí inant cun le referendum, fissëia la presidënta/le presidënt dla Provinzia la data dl referendum tratan la sesciun da d'aisciöda (15 de merz - 15 de jügn) o d'altonn (15 de setëmber - 15 de dezëmber) suandënta. Tl decret che alda lapró él ince la formulaziun dla domanda y la formulaziun cörta te na forma da capí che gnará sotmetüda ales porsones che lita.

(2) Sce al é gnü detlaré aladô dles desposiziuns presëntes che al pó gní fat de plü referendums, vëgni fac düc adöm le medemo de pro na sora lita. Le desfirmamënt de un o de plü referendums pó gní sposté a n'atra data, sce al é bele gnü fat fora da fá le medemo ann d'atri referendums a nivel nazional, regional o provincial aladô dla lege provinziala di 17 de messé dl 2002, n. 10, cun chi che al pó gní tigní chësc referendum o chisc referendums.

(3) Le decret preodü dal coma 1 vëgn publiché tl Boletin Ofizial dla Regiun. Le decret vëgn lascé alsavëi ince cun placac da taché sö sön inciaria di Comuns altamo 30 dis dan la data dl referendum.

(4) Vigni ativité y operaziun che reverda le desfirmamënt dl referendum vëgn sospenüda ti sis mëisc dan la fin dla legislatöra dl Consëi provincial. Le mëis do la lita dl Consëi provincial nü ne pón nia fá n referendum.

(5) Sce al é gnü fat n'abrogaziun parziala o na picia mudaziun dla lege o dles desposiziuns de lege a chëres che le referendum fej referimënt dan la data odüda danfora por tigní le referendum, vëgn le referendum tigní sön la formulaziun dla domanda adatada o formulada danü dala Comisciun di vicars a öna cun les promoturies/i promoturs.

(6) Tl caje de na gran mudaziun dla situaziun iuridica o dles zircostanzas por chëres che an á tut la dezijiun da presenté chësc referendum, pó les promoturies/i promoturs ti dé jö ala Repartiziun provinziala Sorvisc zentrali, te cin dis dala publicaziun dl decret dla presidënta/dl presidënt dla Provinzia che fissëia la data dl referendum, na comunicaziun motivada cun chëra che al vëgn damané da conscidré tomé le referendum. Chësta comunicaziun vëgn publicada sön le Boletin ofizial dla Regiun adöm cun le decret dla presidënta/dl presidënt dla Provinzia che detlarëia tomé le referendum.

Art. 11 (Validité dl referendum)

(1) Le resultat di referendums, ater co di referendums consultifs, vel sce al á tut pert ala lita altamo le 25 porcënt dles porsones che pó lité. I referendums consultifs vel a vigni moda.

Art. 12 (Desfirmamënt dl referendum confermatif 'sön les leges provinziiales)

(1) Les leges provinciales che n'é nia gnüdes aprovades cun la maioranza de dui terzi pó gní sotmetüdes a n referendum confermatif. La domanda de referendum mëss gní dada jö tl Ofize de presidënza dl Consëi provincial te 20 dis dal'aprovaziun dla lege te Consëi provincial. La presentaziun mëss gní protocolada. Tla domanda mëssel ester le titul dla lege provinciala y la data de süa aprovaziun tl Consëi provincial.

(2) Sce la domanda vëgn fata dales porsones che lita, mëssera gní dada jö da altamo 300 promoturies/promoturs. Tla domanda mëssel ester scrit l'inom, le cognom y la residënza dles promoturies/di promoturs; implü mësson dé dant la porsona a chëra che al mëss ti gní ortié les comunicaziuns preodüdes dal prozedimënt. Adöm cun la domanda vái debojëgn da dé jö le certificat che cumproa l'iscriziun dles promoturies/di promoturs tles listes litalas de n Comun dl Südtirol.

(3) L'Ofize de presidënza dl Consëi provincial controlëia te dui dis da laur sce les 300 sotescriziuns vel. Sce ares vel, ti vëgn la domanda atira ortiada ala Comisciun di vicars che mëss controlé te 10 dis. Sce la domanda vel, ti vëgnel atira lascé alsavëi ala presidënta/al presidënt dla Provinzia, che sotescri le decret por la sospenziun dla lege provinciala.

(4) Do la publicaziun dl decret dla presidënta/dl presidënt dla Provinzia vá le prozedimënt inant aladô dles desposiziuns di articui da 6 a 10.

CAPITUL III SCOMENCIADIA POPOLARA

Art. 13 (Condiziuns)

(1) La scomenciadia popolara che reverda les leges provinciales vëgn eserzitada da almanco 8.000 litadësses/litadus scric ite tles listes litalas de n Comun dla provinzia che á le dërt da lité pro la lita dl Consëi provincial.

Art. 14 (Domanda de scomenciadia popolara)

(1) La domanda de scomenciadia popolara é metüda adöm dal test dl proiet de lege scrit por talian y todësch, partí ite te articui, da na relaziun d'acompagnamënt por stlarí i fins y le contignü y, sce al é odü danfora spëises nöies o de majeres spëises a ciaria dl bilanz dla Provinzia, dal'indicaziun dla groaria finanziaria che alda lapró y sciöche al vëgn curí chisc cosc.

(2) La domanda ti mëss gní presentada al Ofize de presidënza dl Consëi provincial da almanco trëi promoturies/promoturs scric ite tles lites litalas de n Comun dla provinzia che á le dërt da lité por la lita dl Consëi provincial. Ala proposta mëssel gní ajunté les plates por la racoiüda dles sotescriziuns por la vidimaziun da pert dla secreteria generala/dl secreter general dl Consëi provincial o de na porsona che ara/al á deleghé.

(3) Les plates por la racoiüda dles sotescriziuns mëss contigní le test dl proiet de lege y ester numerades progressivamënter.

Art. 15 (Racoiüda y presentaziun dles sotescriziuns)

(1) La litadëssa/Le litadú sotescri sot le proiet de lege; dlungia süa sotescriziun vëgnel dé dant so inom y cognom, post y data de nasciüda y le comun olache ara/al é scrita/scrit ite tles listes litalas.

(2) La sotescriziun dla litadëssa/dl litadú vëgn autenticada:

- a) da na notara/n notar, dala vicara/dal vicar de pesc, dal personal dependënt dles canzelaries dla Curt d'Apel y dl Tribunal, sciöche ince dales secreteries/dai secreters dla Procura dla Republica;
- b) dala presidënta/dal presidënt dla Provinzia, dala presidënta/dal presidënt dl Consëi provincial, dales assessuries provinciales/dai assessurs provinciai, dales aconsiadësses provinciales/dai aconsiadus provinciai che ti lascia alsavëi süa desponibilité ala presidënta/al presidënt dla Provinzia;
- c) dal'ombolta/dal ombolt, dala presidënta/dal presidënt o dala vizepresidënta/dal vizepresidënt dl consëi de quartier, dales assessuries comunales/dai assessurs comunai, dala presidënta/dal presidënt dl Consëi comunai, dales aconsiadësses comunales/dai aconsiadus comunai che á lascé alsavëi süa desponibilité al'ombolta/al ombolt, dala secreteria/dal secreter de comun; les porsones nominades dessura pó autenticé les sotescriziuns ma tl Comun olache la litadëssa/le litadú é scrita/scrit ite;

- d) dala presidënta/dal presidënt o dala secreteria generala/dal secreter general dla comunité comprensoriala dla zircostriziun de chëra che al fej pert le Comun olache la porsona che lita é scritta ite tles liste litalas;
- e) dales funzionares/dai funzionars inciariá dala presidënta/dal presidënt dla Provinzia, dal'ombolta/dal ombolt y dala presidënta/dal presidënt dla comunité comprensoriala.

(3) L'autenticaziun pó tó ite dotes les sotescriziuns sön les plates sce an dá dant le numer de sotescriziuns sön vigni plata.

(4) Canche al é gnü arjunt le numer minimal de sotescriziuns che vá debojëgn, dá jö les promoturies/i promoturs les plates che alda lapró pro l'Ofize de presidënza dl Consëi provincial.

Art. 16 (Control d'amissibilité)

(1) L'Ofize de presidënza dl Consëi provincial controlëia y cumpëda adöm les sotescriziuns por constaté l'amissibilité dla proposta de scomenciadia popolar.

(2) La scomenciadia popolar ne vëgn nia detlarada amissibla sce

- a) les sotescriziuns ne n'é nia gnüdes dades jö tl tēmp de cater mëisc dala restituziun dles plates vidimades;
- b) le numer minimal de sotescriziuns che vá debojëgn n'é nia gnü arjunt.

(3) Sce al vëgn constaté che la scomenciadia popolar é amissibla, ti assegnëia la presidënta/le presidënt dl Consëi provincial le proiet de lege ala comisciun legislativa competēnta por la materia. Do che le tratamēt da pert dla comisciun legislativa é gnü stlüt jö, o do sis mëisc dal'assegnaziun zēnza che la comisciun legislativa ais stlüt jö le tratamēt dl proiet de lege, vëgnel metü sciöche pröm punt sön l'ordin dl de dla sentada dl Consëi provincial suandēnta. Le Consëi provincial mëss stlüt jö le tratamēt dl proiet de lege tl tēmp di sis mëisc che vëgn do.

(4) Tl caje de na gran mudaziun dla situaziun iuridica o dles situaziuns che á porté pro ala scomenciadia popolar, pó les promoturies/i promoturs la trá zoruch ti presentan al Ofize de presidënza na comunicaziun motivada. La comunicaziun nominada dessura mëss gní dada jö denant che le Consëi provincial ais lité le passaje ala discusciun di articui. Chësta comunicaziun vëgn publicada tl Boletin Ofizial dla Regiun.

CAPITUL IV DEMOCRAZIA PARTEZIPATIVA – PROZESC PARTEZIPATIFS – CONSËI DLES ZITADINES Y DI ZITADINS

Art. 17 (Consëi dles zitadines y di zitadins - fins)

(1) Le Consëi dles zitadines y di zitadins sciöche prozes partezipatif á sciöche obietif da trá ite tl prozes politich la popolaziun y sües competēnzes y conescēnzes sön chestiuns che reverda la coletivité.

(2) Le Consëi dles zitadines y di zitadins ne tol nia dezijiuns mo dá consëis y racomanaziuns che podess gní adorá sciöche basa por d'atres discusciuns y sciöche preparaziun al prozes dezijional.

Art. 18 (Stromēt de partezipaziun dla zitadinanza - desfirmamēt dl Consëi dles zitadines y di zitadins)

(1) Le desfirmamēt dl Consëi dles zitadines y di zitadins se partēsc sö te trëi fases: le Consëi dles zitadines y di zitadins, l'evēnt publich y l'ortiada di resultat ai responsabli dles dezijiuns.

(2) L'Ofize por la formaziun politica y la partezipaziun se crüzia dla planificaziun y dl desfirmamēt dl Consëi dles zitadines y di zitadins. Döt le prozes vëgn gestí da moderadēsses y moderadus. L'acompagnamēt dl prozes y la moderaziun vëgn fac aladô dl prinzip d'obietivité y ne influenzëia nia i contignüs.

(3) Do che i resultat é gnüs presentá y ortiá ai responsabli dles dezijiuns vëgn le Consëi dles zitadines y di zitadins deslié. Por traté

argomënc y chestiuns nüs vâl debojëgn da cherdé ite Consëis dles zitadines y di zitadins nüs.

Art. 19 (Prozedöra formala - le Consëi dles zitadines y di zitadins)

(1) Le Consëi dles zitadines y di zitadins che atoca chestiuns sön la legislaziun o l'aministraziun provinziala vëgn tigní sön domanda de 300 zitadines y zitadins.

(2) L'Ofize por la formaziun politica y la partezipaziun tëgn n register olache al vëgn scrit sö dôtes les propostes tematices presentades dala popolaziun por le desfiramënt di Consëis dles zitadines y di zitadins.

(3) Por la convocaziun bastel la descriziun generala dla tematica. I ac aministratifs che reverda na certa porsona ne pó nia ester l'oget de n Consëi dles zitadines y di zitadins.

(4) Sce al é danman i recuisic che vá debojëgn por le desfiramënt de n Consëi por les zitadines y i zitadins, inviëia l'Ofize por la formaziun politica y la partezipaziun les porsones che á le dêrt da tó pert.

Art. 20 (Consëi dles zitadines y di zitadins - desfiramënt)

(1) Le Consëi dles zitadines y di zitadins é metù adóm da altamo 12 porsones che á cumplí sêdesc agn y é scrites ite tla lista aposta. Chêstes porsones vëgn chirides fora a caje aladô dl grup linguistich, dl gënder y dl'eté.

(2) La partezipaziun al Consëi dles zitadines y di zitadins é volontara mo liënta. Te n tëmp limitê de 1,5 dis, elaborëia le grup ideas, impuls y consëis sön na problematica spezifica, olache dúc é a òna.

(3) Le resultat é na detlaraziun a òna fata deboriada.

Art. 21 (Evënt publich)

(1) Te trêi edemes dal desfiramënt dl Consëi dles zitadines y di zitadins organisëia l'Ofize por la formaziun politica y la partezipaziun n evënt publich olache al vëgn presenté y metù fora i resultat.

(2) L'evënt vëgn publiché a na moda adatada.

(3) L'Ofize por la formaziun politica y la partezipaziun scrí adóm le desfiramënt y le resultat dl evënt te n raport.

Art. 22 (Relaziun sön le Consëi dles zitadines y di zitadins)

(1) La relaziun dl Consëi dles zitadines y di zitadins é metüda adóm dales relaziuns sön le Consëi dles zitadines y di zitadins y sön l'evënt publich.

Art. 23 (Ortiada ai responsabli dles dezijiuns, publicaziun)

(1) L'Ofize por la formaziun politica y la partezipaziun ti ortia la relaziun al Ofize de presidënza dl Consëi provinzial. L'Ofize de presidënza ti la ortia inant ala Junta provinziala o al Consëi provinzial aladô dla competënza.

(2) L'ofize por la formaziun politica y la partezipaziun ti ortia la relaziun dl Consëi dles zitadines y di zitadins ales porsones che á tut pert al Consëi dles zitadines y di zitadins y la publichéia sön le sit internet dl Consëi provinzial.

(3) Sce al é tla relaziun indicaziuns concretes che reverda la legislaziun o l'aministraziun provinziuales, vëgneres tratades dal Ofize de presidënza dl Consëi provinzial o la Junta provinziala te 60 dis. Les promoturies/I promoturs dl Consëi dles zitadines y di zitadins, les

partezipantes/i partezipanc y la zitadinanza vëgn informá a na manira adatada di resultat.

CAPITUL V INFORMAZIUN, TRASPARENZA, FORMAZIUN POLITICA

Art. 24 (Ofize por la formaziun politica y la partezipaziun)

- (1) L'Ofize por la formaziun politica y la partezipaziun vëgn metü sö pro le Consëi provincial.
- (2) L'Ofize por la formaziun politica y la partezipaziun á chisc compic:
 - a) renforzamënt dla formaziun politica dla popolaziun;
 - b) l'educaziun zivica;
 - c) informaziun sön l'oget di referendums;
 - d) organisaziun di Consëis dles zitadines y di zitadins;
 - e) ativité d'informaziun mirada sön les tematices zities;
 - f) promoziun di impuls por formaziuns, training y coaching tl setur dla formaziun politica, dla partezipaziun y dla democrazia direta;
 - g) costruziun de rëis suraregionales.
- (3) L'Ofize laora en colaboraziun cun i ofizi, les istituziuns y les associazions atifs tl ciamp dla formaziun politica
- (4) L'Ofize laora a na moda independënta y imparziala. Al ne pó nia gní influenzé dala politica a bel anfat ci moda. Le plann d'ativité ti vëgn presenté al Ofize de presidënza dl Consëi provincial che mëss le valuté y l'aprové. Le bilanz por le plann d'ativité vëgn fissé vigni ann a òna cun le Consëi d'aministraziun aladò dl coma 5. L'Ofize ti porta dant vigni ann al Consëi provincial sües ativités.
- (5) L'Ofize vëgn controlé da n consëi d'aministraziun y daidé da n comité scientifich. Le Consëi d'aministraziun garantësc d'avëi minunghes desvalies y impedësc n orientamënt unilateral. Al é metü adòm da na componënta/n componënt de vigni grup consiliar y vëgn lité dal Consëi provincial sön proposta di grups al scomenciamënt dla legislatöra. La presidënta/Le presidënt vëgn nominada/nominé danter les componëntes/i componënc. Le comité scientifich é metü adòm da döes espertes/dui esperc de duc chisc seturs: formaziun politica, pedagogia, comunicaziun y sciënzes iuridiches. Al vëgn lité al scomenciamënt dla legislatöra dal Consëi provincial; mez vëgn lité sön proposta dla maioranza y l'ater mez sön proposta dla mendranza. Les componëntes/I componënc dl comité scientifich pó gní confermá danü alplü un n iade.
- (6) L'organich dl ofize y sües assunziuns gnará stabilis cun deliberaziun dl Ofize de presidënza dl Consëi provincial.

Art. 25 (Informaziun)

- (1) Les zitadines/I zitadins á le dërt da gní informá dal Consëi provincial sön l'oget di referendums. Les informaziuns che le Consëi provincial ti dá ala popolaziun mëss ester tleres, da capí, obietives, imparziales, completes, saurides da lí y orientades al grup de destinatars.
- (2) L'Ofize por la formaziun politica y la partezipaziun é responsabl d'informaziun:
- (3) La Provinzia finanziëia ma brosciüres d'informaziun y evënc d'informaziun sce trames les perts vëgn rapresentades anfat.
- (4) Dan vigni litaziun mëssel gní organisé evënc d'informaziun che ti dá la medema lerch a tramesdöes les perts. I evënc pó gní sostignis dala Provinzia tl cheder dla formaziun politica. La Junta provinciala stabilësc i criters che alda lapró. Ince i evënc organisá por l'elaboraziun partezipativa pó gní sostignis tl cheder dla formaziun politica.
- (5) L'Ofize por la formaziun politica y la partezipaziun ciara sura le desfiramënt y fej da organisadú, sce al vëiga che al ne vëgn nia organisé assá evënc d'informaziun.
- (6) Düc i mesi de comunicaziun, ince i social media, vëgn conscidrá canai d'informaziun.

Art. 26 (Brosciüra d'informaziun por dötes les families)

(1) Dan n referendum ti vëgnel ortié na brosciüra d'informaziun ti lingac provinzial a dötes les families, che vëgn publicada ince sön i canai d'informaziun prinzipai. Les informaziuns mëss respeté i prinzipl dl articul 25 y ti rové ales families altamo 10 dis dan la lita.

(2) L'Ofize por la formaziun politica y la partezipaziun mët sö n grup de redaziun metü adöm tla medema mosöra da rapresentantes/rapresentanc de trames les posiziuns.

(3) La redaziun vëgn fata adöm y dötes/düc mëss ester a öna sön i contignüs. Sce an ajunta minunghes o comentars, mësson dagnora tigní cunt de trames les posiziuns.

(4) Düc i partis rapresentá te Consëi provinzial pó dé tla medema mosöra indicaziuns sön co lité tla brosciüra por les families.

Art. 27 (Trasparënza)

(1) Düc chi che á sostigní spëises diretes o indiretes por le referendum mëss le lascé alsavëi cun le decunt finanziair te 60 dis dal referendum al Ofize de presidënza, che se cruziará da ortié inant i documënc al Organism de valutaziun.

(2) La soma y la provegnënza di fonds adorá por la propaganda gnará publicades sön le sit dl Consëi provinzial.

(3) Les zitadines y i zitadins pó ince ti lascé alsavëi al Ofize de presidënza les spëises por la propaganda sostignides da terzi y dé jö les cubites che alda lapró. L'Ofize de presidënza controlëia chisc dac y i publichëia eventualmënter sön le sit dl Consëi provinzial cun l'annotaziun "Spëises de propaganda nia lasciades alsavëi".

Art. 28 (Parité d'azes ai mesi d'informaziun)

(1) Pian ia da 48 ores dan la lita, velel aladô dla lege di 22 de forá dl 2000, n. 28, la proibiziun d'interferënza politica, mediala y publica, sciöche ince les desposiziuns sön la par condicio.

(2) I media mëss garantí a düc i partis tarifes y condiziuns anfat por la lerch de reclam.

(3) Le Comité provinzial por les comunicaziuns controlëia la parité de tratamënt tl reclam. La presidënta/Le presidënt dl Comité provinzial por les comunicaziuns é l'autorité che garantësc y controlëia la sconanza dla parité de tratamënt.

(4) Le Comité provinzial por les comunicaziuns osservëia y valutëia la situaziun dan i referendums. Al pó ince fá fá instës o sön domanda dla Junta provinziala o dl Consëi provinzial stüdi, monitoraji o analises

CAPITUL VI ABROGAZI UNS Y DESPOSI ZI UNS FINANZIARES

Art. 29 (Abrogaziuns y revijiun periodica)

(1) Al vëgn abroghé la lege provinziala di 18 de novëmber dl 2005, n. 11;

(2) La comisciun legislativa competënta mëss, sce al vá debojëgn, adaté ales situaziuns y ai bojëgns atuai chësta lege altamo un n iade a legislatöra.

Art. 30 (Retüda dles spëises)

(1) Ales porsones che proponn i referendums ti spetel, sön domanda, na retüda dles spëises de 1 euro por vigni sotescriziun varënta, cina che an arjunj le numer minimal che vá debojëgn. Por chësc fin vál debojëgn che la comisciun legislativa competënta dl Consëi provinzial constatëies la competënza provinziuala tla materia oget dla scomenciadia popolara o che la Comisciun di vicars detlarëies l'amissibilitë dl referendum.

(2) La domanda corespognënta mëss gní dada jö aladô dla competënza pro l'Ofize de presidënza dl Consëi provinzial o pro la Repartiziun provinziuala Sorvisc zentrali. Tla domanda mëssel gní dé dant le inom dla porsona che é autorisada da ciafé döta la soma cun faziun delibrënta.

Art. 31 (Desposiziun finanziaria)

(1) I cosc che vëgn dal'atuaziun de chësta lege, che é de 1.500.000,00 euro por vigni ann, por le 2019 y por le 2020, vëgn curis tres la reduziun che ti corespogn dl stanziamënt por les spëises corëntes dl "Fonds global por curí i cosc che vëgn da provedimënc legislatifs nüs" scrit sö tl program 03 dla misciun 20 dl bilanz de previjiun 2018-2020.